

KANDIDATNUMMER

3249

Sidetall

1

av

4

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2015

I Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvordan er statusen for dialektene i Norge sammenliknet med andre nordiske land?

Statuseren i Norge i en unik posisjon. Dialektene
De fleste dialektene har en høy status

2. Hvorfor finnes det ikke en offisiell uttaleordbok for norsk?

Nærmennene er stolt av dialektene sine, derfor
er det vanskelig å velge hvilken ~~der~~ er best eller mer forståelig.

3. Hva er årsaken til at talemålet i hovedstaden ofte har høy status i mange land?

Årsaken er det er mange folk som flytter
til hovedstaden.

4. I Norge var det lenge slik at folk som flyttet til Oslo forandret dialekten sin.

Hva var årsakene til dette?

En av årsakene til at folk forandret dialektene sine
var at de følte seg dumme når de brukte ^{noen} ord av dialekten sin

5. Nevn fire trekk som kjennetegner den generelle samfunnsutviklingen i Norge i 1970-årene.

En tvekamp var miljøkamp, også kvinnekamp,
debattasjon om medlemskap i EU og Samene rettigheter

6. Hvilke konsekvenser hadde utviklingen på 1970-tallet for synet på og bruken av dialektene?

En av disse konsekvenser var at folk
begynte å snakke sin egen dialekt

7. Hvilke dialekter er ifølge Arne Torp mest utsatt for forandringer på 2000-tallet?

Ifølge Arne Torp de dialektene som er mest utsatt for
forandringer er de fra Østlandet

8. Hva ser Arne Torp som hovedårsaken til dialektforandringer hos unge mennesker på 2000-tallet?

Arne Torp mener at hovedårsaken kan være at
noen er flau over dialekten sin, og bør de fleste
i byene og mental urbanisering.

9. Hva inneholder boken *Leve dialekten – en mental språkreise* av Gunnhild Kverness?

Boken "Leve dialekten – en mental språkreise" inneholder 14 intervjuer av ulike mennesker

10. Hva mener sangeren Kari Bremnes er viktigst for å beholde dialekten sin?

Hun mener at man må like dialekten sin.

II Tekst med oppgaver

Operasjon avlogging

Aftenposten, 24.01.2015

«Pappa, elsker du mobilen din høyere enn du elsker meg?» Spørsmålet fra sjuåringen kom ikke direkte overraskende. Situasjonene der Lars Bratsberg holdt ett øye på ungene og det andre på mobilen, var blitt så mange at han ikke merket det selv. «Så klart jeg ikke elsker mobilen min mer enn deg», svarte han beroligende, men inni seg var han usikker. Hadde han gått for langt?

Negative konsekvenser

Mobilbruk er et sikkert samtaleemne når folk over 30 år møtes til middag. De er også den siste generasjonen som husker hvordan verden var uten Internett. Gjennomsnittsnordmannen sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet, eller hvert sjette minutt. Den forstyrrer parforholdet, ødelegger samtaler, gir dårlig nattesøvn, og barna står fullstendig overlatt til seg selv og skriker etter oppmerksomhet mens foreldrene sitter som zombier. Er alt helsvart eller gjøres det noe for å endre situasjonen? Flere har nå begynt å tenke på hvordan de bruker digitale verktøy. Bedrifter har mobilfrie møter. Familier innfører regler for de voksne om å legge vekk smarttelefoner, iPader og laptopen til barna er i seng. «Tidens store moteord blant foreldre er nærvær», skrev den danske avisen *Politiken* tidligere i år.

Flaut

Etter konfrontasjonen med datteren begynte Lars Bratsberg å sette mobilen på lydløs og legge den i gangen. Nå er Bratsberg, som til daglig jobber i Google, hjemme i sin tredje pappapermisjon. Og sønnen Mads får sannsynligvis vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene. Hver ettermiddag fra klokken fem til ni skrur Lars av mobiltelefonen.

Det siste halvannet året har han brukt på å skrive boken *Logg av* sammen med IT-gründer Thomas Moen, som i likhet med Bratsberg erfarte at mobilbruken hans hadde gått for langt. «Når jeg ser tilbake på hvor fjern jeg var i sosiale sammenhenger før, blir jeg flau», sier Moen.

Verken han eller Bratsberg mener det er en god idé å logge helt av, men de håper folk vil begynne å reflektere og ta mer bevisste valg rundt sin egen teknologibruk.

Ingen ny kritikk

Begrensninger av egen teknologibruk vil trolig bli en ny måte å vise hvilken sosial gruppe man tilhører, på samme måte som for eksempel trening og *slow food* er det. Dette er fenomener som først og fremst er utbredt i den sosiale, økonomiske og kulturelle eliten. Både Lars Bratsberg og Thomas Moen tror at bevisst teknologibruk kan bli en klassemarkør. «Vi håper at det ikke bare blir en trend i enkelte miljøer, men mer et skifte med varig endring», sier de.

Samfunnsgeograf og lektor ved Markedshøyskolen Karl-Fredrik Tangen er mer kritisk. Han sier: «Tanken om at du må utsette de umiddelbare behovene dine, er en evig klassemarkør. Det gjelder også forholdet til barneoppdragelse. Og kritikken mot overdreven teknologibruk er ikke ny. Å være skeptisk til nye fenomener er en reaksjon som vi treffer på i forskjellige situasjoner opp gjennom historien. Man har vært redd for alt fra langt hår til cowboyfortellinger og VHS-videoer.» Tangen mener at dette ikke er et større problem enn at folk før satt og så på TV, eller at mødre satt og leste ukeblader og pratet med venninnene sine foran ungene. «Det ligger i moralen vår at ny teknologi er skummel», sier han.

For lite kritiske

Lars Bratberg mener derimot at vi har vært for lite kritiske. 42-åringen mener han tilhører en generasjon som har vært veldig opptatt av alt nytt, og som har glemt å stille spørsmål underveis. «Det virker som om vi nesten ikke har lagt merke til at vi sakte, men sikkert har endret atferdsmønster. For noen fungerer det greit, for andre ikke. Personlig føler jeg meg som en bedre pappa når jeg ikke blir forstyrret av andre enn ungene mine», sier han.

A. Spørsmål til teksten «Operasjon avlogging».

1. Hvorfor har mange nordmenn problemer med parforholdet og nattesøvn?

Nordmenn har mange problemer med parforholdet og nattesøvn
fordi de sjekker smarttelefonen sin 150 ganger i døgnet.
= gjennomsnitt

2. Hvorfor får lille Mads Bratsberg vokse opp med en mer nærværende pappa enn storesøstrene fikk?

Lille Mads skal vokse opp med en mer nærværende pappa fordi ~~han~~ ettermiddag fra kl. fem til ni skriver Lars av mobiltelefonen (hver)

3. Hvorfor stiller Karl Fredrik Tangen seg kritisk til påstanden om overdreven teknologibruk i våre dager?

Han mener et lignende: maralen var at ny teknologi er skummel. Det er være skeptisk til nye fenomener har vært en vanlig fenomen i vår historie

4. Hvorfor er Lars Bratsberg kritisk til teknologibruken i den generasjonen han tilhører?

Fordi de har vært veldig opptatt av alt nytt at de ikke merket at et leidsmonster har endret

B. Fullfør setningene slik at innholdet blir det samme som i artikkelen.

1. Da sjuåringen spurte ham, kom spørsmålet ikke overraskende
2. Generasjonen over 30 år har som samtallemne mobilbruk da de møtes til middag
3. Boken *Logg av* er skrevet av Bratsberg sammen med IT-gründer Thomas Moen
4. I forskjellige situasjoner opp gjennom historien har folk vært skeptisk til nye fenomener
5. Lars Bratsberg føler seg som en bedre pappa når han ikke blir forstyrret av andre enn ungene hans

C. Parsetninger

Fullfør setningene i linje B nedenfor.

Innholdet i setning B må være det samme som i setning A.

1. A. Sjuåringen spurte: "Pappa, elsker du egentlig mobilen din høyere enn meg?"

B. Sjuåringen spurte til sin far om han elsker henne høyere enn ~~mobilen sin~~ mobilen sin

2. A. Bratsberg mener ikke det er en god idé å logge helt av. Det mener ikke Moen heller.

B. Både Bratsberg og Moen mener det er en god idé å logge helt av.

3. A. Det har blitt sagt av flere at det er viktig å begrense sin egen teknologibruk.

B. Det har blitt sagt av flere at det er viktig med begrensning av folks teknologibruk.

4. A. Mobiltelefonen forstyrrer parforholdet.

B. Parforholdet ble forstyrrt av mobiltelefonen.

D. Ordlagning

Fyll ut de åpne feltene.

Substantiv	Verb	Adjektiv/partisipp
<u>en</u> overraskelse	<u>å overraske</u>	overraskende
en forstyrrelse	<u>å forstyrre</u>	<u>forstyrrende</u>
<u>en endring</u>	<u>å endre</u>	endret
<u>en refleksjon</u>	å reflektere	<u>reflektert</u>

overdriving	å overdrive	overdreven
en begrensning	å begrense	begrensende
en kritikk	å kritisere	kritisert

E. Substantiv – adjektiv

Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.
Begge ordene skal være med i alle setningene.

god – idé

1. Kan du fortelle om noen av de gode ideene dine?
2. Hun hadde en mye god idé enn resten av gruppa.
3. Kan du komme med noen gode ideer?
4. Dette er beste idé du noen gang har hatt.

F. Verb

Skriv verbene i riktig tid. Bruk riktig ordstilling. I noen setninger kan det være nødvendig å sette inn et hjelpeverb.

1. Jeg kunne ha forstått ulike dialekter bedre hvis
jeg - forstå
jeg hadde had mer kontakt med flere
jeg - ha
personer som snakker dialekt.

2. I det siste har jeg lyttet mye på lydbøker.
jeg - lytte

For et år siden hadde aldri jeg gjort det.
jeg - aldri - gjøre

3. Hvorfor hørte du ikke på meg

du – ikke – høre

da jeg holdte foredraget mitt i går?
jeg holde

4. Han sier at han skal aldri spille dataspill igjen,

han – aldri - spille

for han hadde en negativ opplevelse med dataspill
han ha

i fjor.

G. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Spørsmålet var ikke direkte overraskende. Han ble usikker.

(selv om) Han ble usikker selv om spørsmålet
ikke var direkte overraskende

(likevel) Spørsmålet var ikke direkte overraskende.
likevel ble han usikker

Bedrifter kjører mobilfrie møter. De ansatte blir alltid forstyrret.

(fordi) Bedrifter kjører mobilfrie møter, fordi ansatte
blir alltid forstyrret.

~~Derfor~~ (derfor) De ansatte blir alltid forstyrret
derfor kjører bedrifter mobilfrie møter.

(så) De ansatte blir alltid forstyrret, så
bedrifter kjører mobilfrie møter

III Stil

Velg bare én av oppgavene. Skriv en stil på ca. 300 ord.

Oppgave 1

Den teknologiske utviklingen de siste 15 årene har resultert i et samfunn hvor digitale verktøy som for eksempel smarttelefon, nettbrett og pc tar stadig mer av vår oppmerksomhet i hverdagen. Hva tror du dette gjør med oss som mennesker? Hva er dine tanker om denne utviklingen?

Overskrift: *Teknologien og mennesket*

Oppgave 2

Fortell om språksituasjonen i hjemlandet ditt: Er det mange språk der? Er det ett eller flere offisielle språk? Hvordan er dialektenes posisjon? Er det vanlig å beholde dialekten sin når man flytter, og er det akseptert at dialekt brukes i offentlige sammenhenger som for eksempel i parlamentet?

Overskrift: *Språksituasjonen i hjemlandet mitt*

Oppgave 3

«Hjemmelekser er urettferdig fordi ikke alle foreldrene har kunnskap nok til å hjelpe barna med leksene. Dessuten fører lekser til stress og kranling hjemme. Når de voksne er ferdig med arbeidsdagen sin, har de fri. Når barna er ferdig med sin arbeidsdag, har de likevel mer jobb å gjøre hjemme. La barna gjøre leksene på skolen den siste timen hver dag, så kan de komme hjem og ha tid til å være sammen med familie og venner, eller drive med sport og andre aktiviteter.»

Dette skriver en frustrert far i et avisinnlegg. Hva mener du om saken? Bruk gjerne dine egne erfaringer.

Overskrift: *Hjemmelekser*

Oppgave 4

«Konflikten mellom kvinnen og mannssamfunnet er kjernen i *Et dukkehjem* (1879)», skriver litteraturprofessor Edvard Beyer. Hvordan kommer denne konflikten fram i det bildet vi får av hovedpersonen i skuespillet, Nora? Synes du at *Et dukkehjem* er relevant for å sette lys på kvinnens stilling i samfunnet i dag?

Overskrift: *Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem*

"Kvinnen og mannssamfunnet i Et dukkehjem"

Etter min mening vil jeg si at Et dukkehjem er et veldig kontroversielt drama. Flere sosiale saker og problemer er representert gjennom de ulike hovedpersoner som vi ser i denne forestillingen. Samfunnets idealer, menneskers kver og kvinnesaker er representert.

Den store konflikten i denne ~~historie~~ historien er kvinnens rolle i den tid, 1900-tallet. Ibsen satte lys på flere situasjoner og tanker som mange kvinner hadde.

Gjennom samfunnets historie har vi sett at kvinner har alltid had en lav status. Samfunnets historie er preget av menneskes ideer og holdninger.

Nora var et forbilde til mange kvinner. Hun prøvde å innrette seg etter de forventningene som kvinner måtte følge. ~~Ekteskapet~~ Ekteskap mellom Nora og Helmer er et bilde av hvilket kontens, mennene hadde av kvinner. Kvinnens rolle av kvinnene var å stelle huset, passe på barna og følge etter ~~menns regler~~ mennens regler.

Gradvis har kvinnene begynte å kjempe for en selvrealisering og frihet

og ytringsfrihet.

I dag er samfunnet klart over at likestilling er nødvendig. Kvinner og menn må ha de samme rettigheter. I verden ~~der~~ finnes det flere kvinner som har en høy posisjon i et politisk sektor og økonomiske sektor. Dette hadde vært umulige i 1800-tallet.

I Norge kampen for likestilling har vært langt. Det har tatt flere hundre år å få den høy status som kvinner har idag.

Bro Harlem var Norges første kvinnelige ~~statminister~~ statsminister. Hun hadde med seg flere kvinner som samarbeidet med henne da hun fikk denne stillingen. Hun oppnå flere reformer og åpnet veien til den likestillingen vi har idag.

Generelt i verden er situasjonen til kvinne veldig ulike. Det varierer fra land til land. Men allikevel har kvinnene idag mye mer rettigheter enn før. Kvinner kan studere hva de vil, jobbe i alle sektorer, allernest alle og ikke minst, de kan velge selv ~~partner~~ sin partner. Det er fortsatt litt ulikhet i ~~arbeids~~ kvinnenes lønn, men dette er noe vi må fortsatt kjempe for.

Til slutt vil jeg si at situasjonen til
kvinner har forandret seg veldig mye, men
vi må fortsatt gjøre den bedre.